

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 8 (323)

Fredagen den 23 februari 1894.

7:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modetidning jämte kol- lorerade planscher ..... 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. ... 3:—	Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösnum: endast för kompletteringar)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökandes» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	---	---	--

Charlotte Ekman,
född Böttiger.

Släkten Böttiger härstammar i från Tyskland, där den synes hafva ägt sitt egentliga stamhåll i det sachsiska Voigtland, men ömsom slagit ned sina bopålar i Sachsen, ömsom i Preussen, tills en af dess medlemmar, under konung Fredriks regering, flyttade öfver till Sverige. En af förfäderna var den berömde uppfinnaren af sachsiska porslinet. Ett utmärkande drag hos släkten var hägen för de kemiska studier, som gjorde, att den led efter led ägnade sig åt farmakopén. Den till Sverige öfverflyttade Daniel Vilhelm Böttiger köpte år 1739 akademiapoteket i Upsala, blef snart nära vän med Linné och berömmes mycket för skicklighet i sitt yrke samt för sina vackra odlingar af medicinalväxter.

Hans son Karl Fredrik trädde också i faderns fotspår och blef apotekare, först i Enköping, sedan i Vesterås. Han var trene gånger gift och ägde med senaste hust-

run, Sofia Vilhelmina Hülphers, icke mindre än tretton barn.

Det tredje af dessa syskon var Charlotte, född den 9 oktober 1803 i Vesterås. Föräldrahemmet utgjordes af ett långt hörnhus vid en af de broar, som gå öfver Svartån, och utanför hvilket några gamla präktiga lindar stodo som skiltvakter. En dubbel stentrappa ledde upp till ett par dörrar, öfver hvilka i förgyllda bokstäfver stod att läsa: *Apoteket Hjorten*. Gård och apotek ägdes af innehafvaren.

Därinne i hemmet rådde sträng ordning, arbete och flit, på samma gång som trefnad och gästfrihet. Främlingar och resande, som af en eller annan anledning kommo i beröring med den kunskapsrike apotekaren, inbjödos ofta till familjens middagsbord, stundom till icke ringa förlägenhet för husmodern, som icke blifvit på förhand under rättad därom. Det sätt, hvarpå hon förstod att underhålla sina gäster, och den angenäma stämning, som rådde i

Gör, hvad alla prisa måge,
Om det hela världen såge,

Gör det, så att ingen ser det.
Och fördubblad ära ger det.

Rückert.

hemmet, ersatte dock i fullt mått hvad som möjligen fattades i den enkla anrättningen.

I detta hem uppväxte nu en talrik barnskara, medförande ut i lifvet det rika arvet af goda minnen från barnoms-hemmet. Bland syskonen framstod Charlotte tidigt såsom ett ovanligt begåfvadt barn. Så snart hon lärt att läsa, var det hennes största glädje att sitta uppkrupen i ett soffhörn med den stora familjebibeln framför sig, fördjupande sig i läsningen af bibelns historiska böcker, med hvilka hon snart blef så bekant, att hon vid husförhören förvånade prästen med sina svar, äfven på ganska brydsamma frågor.

När Tegnér's skaldestycken först utkommo, var hon omkring sju år. De lästes med hänförelse i hemmet, och den lilla tog då gärna plats på tröskeln till rummet, där de äldre deklamerade *Svea*. Lyssnande drack hon in orden, som blomman dricker in regnet, och omedvetet fäste de sig så i hennes sinne, att hon ända in i sena ålderdomen kunde utantill läsa upp långa stycken af Tegnér's poemer, ja, hela Frithiofs saga från första bladet till det sista. Hvad som från barndomen utmärkte henne var ett förvånande skarpt minne, hvilket hon behöll lifvet igenom.

Skalden C. W. Böttiger berättar i sin självbiografi följande: *Wallin*, under tre år domprost i Vesterås, var den förste af tidens litterära storheter, till hvilken jag slöt mig med beundran. Denna delades på det lifligaste af mina äldre systor. En af dem var i kraft af sitt förträffliga minne i stånd att en gång vid hemkomsten från kyrkan ord för ord uppläsa en lång följd af verser, med hvilka han avslutat sin predikan. På eftermiddagen besökte oss Wallin. Min mor beklagade, att hon i följd af illamående nödgats gå miste om hans predikan, men tillade, att hon genom en af sina döttrar likväl fått del af de härliga slutversarne. Wallin såg förundrad ut. »Verserna,» sade han, »dem har jag skrivit i dag på morgonen. De ha aldrig varit tryckta.» Nu framkallades min syster. Rodnande uppläste hon dem. Icke ett ord var galet. Någon tid efteråt skickade Wallin till henne fru Lenngrens arbeten med denna vers:

»När som Betty här beskrives,
Enkel, blygsam, utan flärd,
Glad och vis, fast icke lärd,
I en huslig krets du trives
Hellre än i modets värld,
Flicka, vet, att sällhet gifves,
När du så är henne värd.»

Den skolbildning, som den tiden bestods, var icke att förlitna med den våra dagars skolor och seminarier erbjuda ett kunskapsförstående sinne, men den ifver, hvarmed Charlotte Böttiger kastade sig öfver alla böcker hon kunde komma åt, jämte det otroligt starka minnet, hvarigenom hon behöll allt hvad hon läste, gjorde henne till en för sin tid ovanligt bildad kvinna.

På samma gång var hon dock lifligt intresserad äfven af praktiska sysselsättningar, biträdde modern i hemmet och skötte med stor noggrannhet hönsen. Dessutom tillägnade hon sig en sällspord skicklighet i alla slags handarbeten.

När 1819 års psalmbok först utkom, emottogs den, som bekant är, icke med odeladt bifall. De äldre saknade uttryckssätt, hvarvid de blifvit vana, hvarjämte en af de anmärkingar, som gjordes emot den, var, att folket icke förstod den höga poetiska flykten i de Wallinska psalmerna. Detta förtröt i hög grad den lifliga flickan, som med hänyckning läste dessa psalmer och snart kunde hela psalmboken utantill. Då en dag en fattig gumma kom in i föräldrahemmet och där fick se en vacker krukväxt, hvarvid hon andaktsfullt utbrast:

»Och minsta blomma på min stig
Är ock en hälsning, Gud, från dig.»

ansåg sig Charlotte hafva fått full bekräftelse på sin åsikt, att folket mycket väl förstod de Wallinska psalmerna.

Faderlös vid sexton års ålder och med så många yngre syskon, måste den unga flickan redan tidigt i främmande hem söka sin utkomst som lärarinna. Hvar hon kom, blef hon dock upptagen som medlem af familjen, älskad och värderad. Med sitt fina umgängessätt, sin kvickhet och sina kunskaper förstod hon att vinna hjärtan och sprida trefnad öfverallt.

I några år var hon lärarinna i landshöfding von Kræmers hus i Upsala och fann i den familjen trogna vänner för lifvet. Under sin vistelse där hörde hon närmast till den krets, där Törneros, Geijer, Atterbom m. fl. af våra bortgångne store män förde spiran, och hvilken krets Tekla Knös skildrat i sina bekanta »Fotografier af det forna Upsalalifvet».

Att ett sinne, sådant som Charlotte Böttigers, skulle i fulla drag njuta af detta umgängeslif, faller af sig själf, men hon icke blott tog emot, hon delade ock ut af den andens rikedom, som fallit på hennes lott; hon icke blott älskade och hänfördes af skaldekonstens skapelser, hon strängade ock själf lyran och strödde omkring sig en mängd tillfällighetspoem, om hvilka hennes broder, skalden C. W. Böttiger, yttrat, att de varit väl förtjänta af att samlas och utgifvas. Blott ett enda af dessa stycken må här finna rum. Det är dagtecknad den 8 september 1844 och är en välkomsthälsning till brodern, professor Böttiger och hans maka, Disa Tegnér, då efter deras bröllop en familjefest firades för dem i Stockholm.

Syskonhälsning till Carl och Disa.

Ur den trogna syskonringen
Ingen saknad höje vingen!
Samma toner här ju klinga,
Som I hört vid Helgas strand.
Och välkomme, så tillhoppa
Alla med en stämma ropa —
Tron att kärlek lätt kan slinga
Blomsterband kring skilda land!

Broder! Du ej mer skall lida,
Se den hulda vid din sida
Vill ditt hjärta lugn bereda
Och din lefnads stjärna bli.
Då hon vårdar lagerkransen,
Inga törnen skymma glansen.
Änglar skaldens hydda freda,
Då en ängel bor däri.

Skalde-dotter! Skalde-maka!
Den, som älskar, kan försaka.
Minnets purpursky ej dölj
Hoppets silfverklara ny.
Nya hjärtan mot dig böjas,
Nya böner för dig böjas,
Och från barndomshemmet följer
Gammal kärlek, evigt ny.

Hell er då i syskonrunden!
Hell den festligt glada stunden,
Då ett eget hem er sluter
Snart uti sin lugna famn.
Ja, välkomne till oss alla,
Skall det ock vid Fyris skalla!
Syskonkedjan sammangjuter
Sig kring edra kära namn!

År 1852 ingick Charlotte Böttiger äktenskap med lektorn i matematik vid Vexjö läroverk *P. N. Ekman* och ägnade sig nu med lif och lust åt de nya plikter som följde härmed. Den äktenskapliga lyckan blef dock icke af lång varaktighet, ty redan följande året träffades mannen af en slagattack, och från denna tid blef makan hans trogna vårdarinna, på samma gång hon med uthållighet och ordning skötte sitt hus. Hon hade en sällspord förmåga att vårda sjuka, och oaktadt hennes ovanliga liflighet hade hennes närvaro vid en sjukbädd något lugnande med sig. I en senare tid plågade hon ock säga, att om det i hennes ungdom varit brukligt för unga flickor att bli sjuksköterskor, hade hon säkert valt det kallet.

Efter trenne års outtröttlig vaka vid mannens sjukbädd stod hon år 1856 som änka, åter lika ensam i lifvet som förut, ifall man kan tala om ensamhet för den, som glömsk af sig själf i kärlek gifver sig ut för andra.

Professor Böttiger skref i sin minnesång öfver Ekman:

»Hon, som älskat uti lust och nöd,
Hon, hvars öga log, fast hjärtat blödde,
Hon, som rosor kring hans törnen strödde,
Hon, hvars svaga arm gaf honom stöd,
Hon har slutat nu sitt sköna kall,
Aldrig mer hon vakar vid hans läger,
Ingen mer att stödja nu hon äger,
Och hvem är, som henne stödja skall?»

Först öfvertog hon nu vården af en sjuk bror, som kort förut blifvit änklings och för hvars barn och hem hon fyllde en moders och husmoders plats.

När äfven detta hem blifvit upplöst, bosatte hon sig i Upsala, där hon sedan hade sitt hem intill sin död. Här ägnade hon sig åt en brorsdotters uppfostran och var därefter alltjämt en outtröttlig och deltagande hjälparinna än hos den ene, än hos den andre af sina vänner, lika gärna sedd af yngre och äldre. Alla ville hon tjäna och allt mindes hon. De unga finga höra om sina föräldrars

barndom och de gamle återflyttades genom hennes lifliga berättelser till längesedan förflutna tider.

Hennes största glädje var att gifva. Ingen fattig fick gå från hennes dörr, utan att ha ätit sig mätt, och sina vänner ville hon alltid bjuda på något godt och var så glad, när det smakade dem.

Universitetsstaden bibehöll alltjämt mycket af intresse för ett sinne, in i ålderdomen ännu så vaket, äfven för en nyare tids sträfvanden och då en och annan af de yngre universitetslärarne besökte den gamla, ansågo de sig alltid genom hennes meddelanden inhösta en rik behållning af hvarje sådant besök. »In i sena åldern,» yttrar minnestecknaren vid hennes graf, »bar hon de stora tankarnes och idéernas fackla högt. I ett minne, som aldrig svek, bevarade hon de skönaste uttrycken för vårt folks och vår kyrkas andelif, och alltid var hon redo att med en liflig vänlighet låta hvar och en, som kom henne nära, få del af hennes rikedom. Skulle icke det ljus, som hon så bar, utöfva en tändande, en på en gång förödmjukande och väckande inverkan på oss, vi, som redan vid så mycket yngre år låta små lidanden, omsorger och vedervärdigheter vända tanken bort från det högre, det högsta?»

Efter ett besök hos den gamla under hennes sista lefnadsår skref ungdomsvännen, baron R. v. Kræmer, ett skaldsbref till henne, hvori det bland annat heter:

»Jag gratulerar till så sällspord lott
Som din, att snart nå upp till nittitalet!
Det enda är, att »nitti» låter galet,
När man, som du, alltjämt är ung till sinnes
Och allt med fotografisk trohet minnes.
De längst förflutna tider du besvärjer,
Strax rullas taylor upp med lif och färger:
Om Vasaborgen, Geijer, Atterbom,
Om Böttiger, som nyss kom hem från Rom,
Om Tekla och fru Knös, som då tillsammans
På altarhärden underhöllö flamman.»

Sedan han därefter talat om de gamla och nya vänner, som ännu sökte henne, heter det vidare:

»Men blir ändock du ensam någon gång,
Så hör du strax de flydda tiders sång,
Må ingen tro, att ensam då du sitter,
Du sällskap har, och stort, när helst du gitter.»

En allvarsam profning träffade under de senaste lefnadsåren den lifliga gamla, i det ögonen nekade henne sin tjänst, hon kunde icke längre läsa själf, men ännu bibehöll hon dock minnet skarpt som fordom, så att hon kunde utantill uppläsa långa stycken, som hon ett par gånger hört sig föreläsa, och detta gällde icke blott hvad hon hört i yngre dagar.

Ehuru i hög grad konservativ och vidhängande gamla vänner och gamla minnen, knöt hon icke dess mindre på ålderns dagar vänskapsband med yngre generationer, och därigenom minskades den ensamhet, som skulle blifvit hennes lott, då hon öfverlefde alla sina syskon och de flesta af sina ungdomsvänner.

En ung systerdotter ägnade sig under de senaste tio åren med dotterlig kärlek åt den gamla, läste högt för henne, omgaf henne med en aldrig tröttnande ömhet och blef i allt, så att säga, det personifierade svaret på skaldens fråga: »Hvem är, som henne stödja skall?»

Under de sista åren kunde hon blott obetydlig röra sig. Hon hade då van-

ligen sin plats i en länstol, bakom hvilken stod ett gammalt skåp, som tillhört Tegnér, och hvori han plägat förvara sina manuskript. Tegnérns svärson hade ärft detta efter svärfadern, och efter professor Böttigers död öfvergick det till systern, den varma beundrarinnan af Tegnér. Hon skattade det ock högt och berättade, huru hennes broder, medan det befanns i hans ägo, en gång vid ett besök af konung Oscar visat det för, honom jämte det ännu kvarliggande originalmanuskriptet till »Fritiofs saga», samt att konungen synt högeligen intresserad häraf. Ofvanpå skåpet hade en afgjutning af Tegnérstoden på Lundagård sin plats. Båda dessa skatter synas på vår bild, som är utförd efter en ej längesedan i den gamlas hem tagen fotografi.

För sin omgivning ville hon intill det sista vara så litet besvärlig som möjligt, hvarför hon, äfven sedan hennes ögon förmörkats, sökte till det mesta reda sig själf och aldrig tillät någon att bo inne hos sig. »Änglarne hjälpa mig,» sade hon ofta med barnslig trostillit och tillade icke sällan: »Tack, små änglar.» Till minne häraf sjöngs ock vid hennes jordfästning den sköna versen i vår psalmbok: »Sänd, Herre, dina änglar ut, att själen må vid lifvets slut af dem till himlen föras.»

Från barndomen hade hon vördnad och kärlek för Guds ord, men blef icke så litet berörd af sin tids snilledyrkan. I yngre år torde ock hennes rika begåfning hafva kommit henne att med en viss öfverlägsenhet anse de flesta människor för enfaldiga; småningom fostrades hon dock under lifvets profningar till en själfkänedom, som gjorde henne ödmjuk och ringa i egna ögon. Med stort tålmod böjde hon sig ock för Herrens tukande hand och bar med stilla jämnmod de lidanden, som voro oskiljaktiga från hennes höga ålder. Hennes ofta upprepade bön därunder var denna:

«Gör mig tålig, stilla, trogen,
Och när frukten helst är mogen,
På din vink den falle af!»

Den 10 januari innevarande år fick hon ock, vid den höga åldern af något öfver nittio år, såsom en mogen frukt falla i sin Förlossares armar.

L. S.

Några ord om kvinnor och kvinnoarbete.

Af Mathilda Langlet.

III.

Det har blifvit sagdt, att de lägre klassernas kvinnor hafva lärt sig arbete och därför arbeta de också samvetsgrant och plikttröget. Därför skulle ju också telefonfröknar utbytas mot telefonpigor och postfröknar mot »betjante», det vill förmodligen säga personer med tarfligare vanor, som lättare försörja sig på de löneförmåner, hvilka komma de stackars »rygggradslösa ordningarna» till del. Emellertid avancera nog telefonpigorna till fröknar och pretentionerna i samma

mån, och så bli de ypperliga arbetskvinnorna »rygggradslösa», de med.

Det ligger visserligen någon sanning i att arbetskvinnan lärt arbeta, men detta är icke hela sanningen. Riktigare vore om man sade, att hon blifvit tvingad att lära sig arbeta. Hennes kropp är icke förvekligad, hennes krafter hafva från barndomen blifvit öfva och tränade, och hon har arbetskraft att använda, när hon vill och när hon är tvungen. Men tag bort den tvingande nödvändigheten, tag bort den ständiga tillsynen, och vi få se hos huru pass många lärdomen sitter kvar. Ytlighet och fåfänga förekomma fullkomligt lika ofta och i lika hög grad hos arbetskvinnan som hos den stackars rygggradslösa fröken, med den lilla skillnaden, att hos den förre sällan finnes någon motvikt af bildning och förstånd. Den af medgång och hög aflöning bortskämda arbetskvinnan torde ha sin rygggrad i bästa behåll, men sällan faller det henne in att slita på den, om hon ej är därtill nödd och tvungen. Hvar och en, som haft med tjänare att göra, vet nog att det icke är de flesta, som utan tvång eller tillsyn arbeta med den sega uthållighet, som så mycket prisas och verkligen också är prisvärd. Och det kallar jag icke att hafva lärt att arbeta eller att arbeta »med rygggrad», när man icke af egen arbetshåg, god vilja och plikttröhet, utan blott därför att man ej slipper undan med mindre, gör sitt arbete uthålligt och ordentligt, när man kan det.

Sätten arbetskvinnan till ett intellektuellt arbete, får man nog se, huru pass »rygggrad» hon har. Att hennes kroppskrafter räcka till för kroppsarbete, det beror, som redan är visadt, förnämligast på den milieu, hvori hon rör sig, uppväxer och lever.

Men nu, för att jämförelsen icke skall halta, borde dock den intellektuellt anlagda, fostrade och arbetande kvinnan kunna sköta sådant arbete, när hon måste det, likaväl som arbetskvinnan sitt. Och det är det hon icke kan, säges det, hvilket väl ändå ej torde vara så lätt att bevisa.

För att nu börja med studier, så påstås kvinnan ej däruti kunna arbeta lika uthålligt som mannen. Möjligt är att hon ännu icke kan det. Och visserligen har ännu blott ett fåtal af dem, som ägnat sig åt studier, hunnit därtill att på ett mera i ögonen fallande sätt göra dessa fruktbärande. Men tänker man först på de många, långa tider, som männen fått ägna sig åt studier, och sedan på de oräkneliga massor af män, som ägnat sig däråt, samt slutligen på dem, som bland dessa oräkneliga under dessa långa tider verkat och gjort sina studier fruktbärande i lifvet, så blir måhända procenten icke mycket högre än bland de få, som under några korta decennier åtnjutit samma förmåner — märk väl, utan samma omsorgsfulla förarbeten.

Men må så vara; låtom oss medgifva, att kvinnor i allmänhet icke så väl som männen arbetat med studierna, men det lär väl ej heller vara meningen att kvinnan annat än undantagsvis skall ägna sig däråt. Och så mycket få väl våra belackare å sin sida medgifva, att undantagsvis arbetar kvinnan lika uthålligt som mannen, undantagsvis har också hon »rygggrad».

Gäller det uthållighet, torde sjuksköterskan lika mycket som läkaren vara i behof däraf. Och om äfven här och där förekomma slarviga, rygggradslösa, nonchalanta individer bland sjuksköterskor, torde dock våra läkare själfva kunna intyga, att sådana ej äro mycket tal-

rikare än individer af samma skaplynne bland männen — ja, kanske till och med inom själfva den aktade läkarekåren. Ty om ock med påminnelsen om »Läkareansvar» följde åtskilliga för mycket omfattande domslut, kan väl ej nekas, att äfven inom gruppen af de äldaste män då och då framtråda ryggradslösa arbetare.

Men om vi nu antaga, att de anklagelser vi här söka bemöta träffa förnämligast de ytliga, fåfänga damer, som, bortskämda i ett godt hem, vana vid endast rättigheter utan plikter, vårdslösa sitt arbete och dock fordra lön som för fullgodt sådant — i detta fall kommer frågan in i ett annat skede. Det blir då arbetsgifvarens plikt att afskeda dem och ersätta dem med dugliga kvinnor, ty — med hrr Lokes och konsorters tillåtelse — sådana finnas. Här får ingen hänsyn gälla; bättre, vida bättre att afskeda de odugliga än att låta dem slarfva sig fram för en dålig lön för att i samma ordning gifva rum för andra af samma slag. Veta kvinnorna, att det icke går för sig att komma med underhålligt arbete, så rätta de sig därefter och söka sig ej in annat än der de kunna utföra ett dugande arbete. Och här ligger enda korrektivet med det »öfverklagade onda», där det verkligen förekommer*.

Häremot invändes kanhända, att kvinnorna »tränga sig in» öfverallt på alla områden, antingen de duga eller ej till de arbeten de fika efter. Därpå svaras, att hvarken kvinnorna själfva eller någon annan ännu vet, hvar kvinnan passar, och hvilka arbeten hon har ryggrad till, när hon kommer utom det område, som civilisationen anvisat henne antingen af missriktad välvilja eller obefogad ringaktning af hennes krafter. Vi säga med flit civilisationen, ty hos de vilda folken är det oftast kvinnan, som är den arbetande, är familjeförsörjaren, medan mannen inskränker sig till att vara krigare eller jägare. Inom civilisationens rämärken måste kvinnan emellertid försöksvis ägna sig åt en mängd arbeten, innan hon finner det, som mest ägnar sig för henne. Och att hon, där hon förmår prestera lika godt arbete, icke skulle få dela mannens arbetsområde, det vore väl ändock en smula orättvist.

En korsdragerska och hennes existensminimum.

Anteckningar meddelade genom *Esselde*. **

Då i höstas en viss gammal fru satt och arbetade vid sin aftonlampa, anmälde man, att ett välklädt fruntimmer önskade träffa »Fredrika-Bremer-Förbundets stiftarinna». Den främmande inträdde och, tillfrågad hvad hon önskade, svarade hon med dof röst blott det enda ordet »arbete!» och lade på bordet ett papper med prof på en ovanligt vacker handstil. Då skriften berömdes, svarade hon, under tyst, förtäckt gråt, att hon icke desto mindre var ur stånd att medels renskrifning eller på annat sätt erhålla något arbete.

* Det torde emellertid icke saknas exempel på, att äfven män prestera underhålligt arbete och dock fordra stor lön, om och detta icke af männen »öfverklagas» och framhålls.

** Detta lilla utdrag af en olycklig kvinnas berättelse om sig själf har samtidigt lämnats till Dagny och Idun.

Under vidare samtal berättade den främmande, att hon var dotter af en nu affiden sidenväfvare, ssmt att hon lefvat en sjuklings lif alltsedan två års ålder. Hennes lidande kom af hvad läkare kallat »medfödda skrofler», som under olidliga plågor angripit hufvud och ögon samt slutligen påkallat en operation, som läkt det onda, men lämnat ett ärr, hvilket i någon mån vanställt hennes ansikte och kommer människorna att misstroget afvisa henne, då hon söker arbete. Håri ligger orsaken till hennes oföfvallade bittra nöd.

I följd af hennes sjuklighet hade all den undervisning hon erhållit utgjorts af en tre års folkskola samt 6 månaders privat seminariekurs för småbarns undervisning. Hon hade vackra betyg, men skulle fåfängt hafva sökt plats i skola.

Den gamla frun, som under många förnyade samtal tagit del af hennes sorgliga öde och omfattat henne med varmt deltagande, frågade henne slutligen, om hon kunde uppsätta en enkel skriftlig redogörelse för, huru hon varit i stånd att uppehålla lifvet under sådana förhållanden.

»Med nöje,» svarade hon och såg glad ut öfver uppdraget och återkom efter ett par dagar med sin redogörelse, skrifven helt och hållet af hennes egen hand och här nedan meddelad utan den ringaste rättelse eller ändring.

* * *

Virknålen såsom medel till själförsörjning.

I en tid, då upplysningar samlas angående svenska kvinnans löne- och arbetsförhållanden, kan det kanske ej vara alldeles utan intresse att erfarva hvad ett fruntimmer i hufvudstaden, som under närmare ett års tid genom omständigheternas tvång ej haft annan inkomstkälla än spetsvirking, knunnat förtjäna, och hur hon burit sig åt att kunna existera på denna inkomst.

Det är här icke fråga om några särdeles fina eller konstnärligt arbetade spetsar, utan vanliga enkla, lätt säljbara sådana till lakan, örngång m. m. Jag har alltid sålt till återförsäljare (klädstånd och andra mindre butiker), emedan detta varit enda sättet tillförsäkra mig någorlunda jämnt arbete. Och då konkurrensen äfven på detta område af arbetsmarknaden är stor och återförsäljaren ju själf måste ha avance, har det högsta pris jag lyckats erhålla varit 35 öre för aln för cirka 10 à 12 centimeter breda spetsar (jag räknar här alnvis, emedan detta är mest brukligt i de små bodar, som varit mina afnämre).

En och annan gång har det händt, att om mönstret å spetsen af någon anledning ej behagat bodägaren eller ägarinnan, priset blifvit ytterligare nedprutadt till 25, ja, 20 öre aln. En gång till och med, då det i min kassa var fullständig ebb, måste jag sälja en bred lakanspets på 3 och en half aln för 50 öre för att åtminstone återfå hvad jag gifvit ut för tråd. För mer än en och en half dags flitigt arbete kunde jag den gången glädja mig åt en förtjänst af ungefär 18 öre.

Med stor flit under ungefär 10 timmars arbetsdag kan jag medhinna 11 alnar i veckan, hvilket efter 30 öre alnen gör 3 kronor 85 öre. Till dessa 11 alnar åtgå cirka 6 nystan Clarks ankartråd à 16 öre eller tillsammans 96 öre, som dragna från ofvanstående 3 kronor 85 öre lämna en nettobehållning af 2 kronor 89 öre, som då skall räcka till hyra, mat m. m. för 8 dagars tid.

Eget rum kan naturligtvis ej ifrågakomma, såsom inneboende betalrar jag 1 kr. 25 öre i veckan*. Till lyse och för att koka mina tarfliga

* Här några upplysningar om bostaden. Rummet äges af en mycket snäll och renlig gumma, tvätterska till yrket. Tvätten går i liten skala, men försiggår och torkas i det lilla rummet, hvilket ej förbättrar luften. När gumman stryker, behöfver hon det enda bordet och den inneboende måste, om hon är nog lycklig att ha fått något skrifarbete, utföra det stående vid en halfhög skänk. Hennes bädd, som har sin plats vid en dragig dörr, består af två stolar och ett strykbräde med goda sängkläder, stoppade med små tyglappar.

anrättningar åtgå hvarje vecka en och en half liter rysk fotogen à 12 öre. Uppvärmning af rummet kommer naturligtvis på min värdinnas konto.

Kaffe har jag ej råd att begagna; mjölk, te, choklad o. d. lika litet. Men för att åtminstone hafva någon slags ersättning för den kära kaffetären, har jag ändå funnit på råd. Jag köper nämligen s. k. rysk cikoria, ett långt paket för 35 öre. Ett sådant paket räcker till dryck 2 gånger dagligen i ungefär 2 månaders tid, hvilket gör en kostnad af ej fullt 5 öre i veckan. Jag kokar och dricker denna cikoriablandning som kaffe, men utan minsta tillsättning af kaffe. Denna dryck föreföll mig väl att börja med något fadd, men tillsatt med några korn salt blef den bättre, och sedan jag nu blifvit van därvid, finner jag den till och med ganska smaklig. Gräddor har jag aldrig råd att köpa; men ett hektogram socker i veckan kan jag dock ej försaka. Under sommarmånaderna brukade jag plocka ärenpris eller, som det på folkspråket kallas, »sjömanste», hvilket kokadt som te med tillsättning af något socker, gaf en särdeles välsmakande dryck.

Kaffebröd består jag mig ej. För hvarje dag köper jag en mjuk, grof rågkaka, hvilket slags bröd jag funnit vara det mest mättande af olika bröds slag. En half kaka ätes till frukost kl. 10 f. m., och den andra halfvan ätes till middagsbröd. Smör och sovel till brödet har jag ej råd att köpa. 3 liter potatis och en stor sill à 10 öre måste jag dela så, att däraf blir tillräckligt för fem middagar. En gång i veckan, merendels på lördagen, blir festmåltid: då hämtas nämligen en helportion middagsmat från ångköket, eller folkköket, som det mera allmänt kallas, af hvilken portion dock hälften gömmes till söndagens middag och då uppvärms. Dessa tillfällen äro de enda, då fläsk eller kött och supannat förekomma. Sedan jag ätit middag kl. 1 eller något senare, dricker jag mitt cikoriakaffe kl. 5 utan dopp, och sedan äro matbestyren slut för dagen, ty någon aftonvard eller kvällsvard tillåta ej finanserna.

Se här en tablå öfver utgifterna under en vecka:

En veckas hyra	kr 1: 25
1 och 1/2 liter rysk fotogen à 12 öre	—: 18
7 kakor rågbröd à 5 öre	—: 35
Rysk cikoria	—: 5
1 hektogram socker	—: 8
En folkköksmiddag, hel portion	—: 20
3 liter potatis à 4 öre	—: 12
En stor sill	—: 10
En bundt tändstickor och en tvål à 5 öre	—: 6
De löpande utgifterna f. veckan bli alltså	kr. 2: 39
Återstå alltså	kr. —: 50

hvilka läggas till »reservfonden», som skall bestrida tvätt, inköp af sytråd, salt och dylika småartiklar.

De veckor, då jag genom för lågt arbetspris eller af någon annan orsak ej lyckats bringa full harmoni mellan debet och kredit, har jag genom försäljning eller pantsättning af någon af mina tillhörigheter dock lyckats återställa jämnvikten.

Det faller af sig själf, att det aldrig varit min tanke att i längden kunna existera på så ytterligt inskränkta villkor, utan att det endast kan gå under en mellantid, till dess något mera lönande arbete yppar sig; ty äfven om hälsa och krafter i längden skulle kunna stå bi med ofvan anförda knappa diet (hvilket jag dock redan tydligen märker vara otänkbart), så skola dock aldrig några medel blifva öfver till inköp eller reparation af kläder och skodon och min ställning inom kort blifva i bokstafligaste mening ohållbar.

Att hvarje detalj i ofvanstående uppgifter är fullkomligt sanningsenlig, vore jag villig att om så fordrades med ed bekräfta. Det anförda kan ju vara intressant nog för att visa, under hvilka knappa och torftiga förhållanden en flitigt arbetande kvinnlig individ kan nödgas draga sig fram midt i vårt yppiga, moderna storstadssambälle.

»En af många».

* * *

Så långt vår korsdragerska.

Ingen torde kunna stänga sitt hjärta för hennes nöd, äfven om man känner blott den teckning, hon här ofvan gifvit af sitt sätt att lefva lifvet; ännu mindre kan man göra sig hård eller liknöjd, när man fått en inblick i hela omfånget af hennes sorgliga öde. I båda fallen frågar man sig: *huru kunna vi hjälpa?*

Hvar och en är nog redo att gifva sin

skärf; men de spridda slantarna blifva ofta en hjälp blott för ögonblicket. Det fordras att gifvarna hålla i någon mån tillsammans och att man handlar efter en gifven plan, syftande att bereda *själ/hjäl*p.

En sådan plan har man redan så smått börjat sätta i verket. Den första åtgärden gällde att göra den olyckligas öde känt; för detta ändamål vill man i tryck utgifva hennes egenhändigt nedskrifna historia för att genom dess försäljning afhjälpa den svåraste nöden och bereda den stackars kvinnan en människovärdig tillvaro. Denna tryckning har Idun åtagit sig att bekosta.

Vidare har man ordnat listor för anteckning dels af penninggåfvor till en framtida reservkassa, dels af anbud på arbete. På listan n:r 1 står redan hennes majestät drottningen som en blid vägvisare för de gifmilda.

Här må blott tilläggas, att den lilla skriften under titel *En korsdragerska och hennes existens-minimum*, så snart den hinner tryckas, skall hållas till salu à 50 öre hos hrr bokhandlare *Samson & Wallin* Drottninggatan, *Fritzes k. hofbokhandel*, Gustaf Adolfs torg, samt *H. Sandberg*, 8 Sturegatan i Stockholm.

Inkomna gåfvomedel skola uppbäras och redovisas af fröken Märtha Leijonhufvud Grefvegatan 76 b, och brukspatronen hr Arved Nordensson, Flemingsberg, Kungsh. Sthlm.

Försummen ej det ovanliga tillfället att gratis förskaffa Eder en flossa-apparat och deltaga i vår handarbetstävling. Se tillkännagifvandet på första sidan i annonsbilagan.

Från operamaskeraden i Paris.

Teckning för Idun af *Jane Gernandt-Claine*.

Det var en gång en kung, som skulle ställa till bröllop, och intet var honom angelägnare än att bjuda alla féerna i riket. Han skickade sina tjänare till Ungdomen och Behaget och Kvickheten och Rikedomen, och dessa damer tackade och svarade, att de skulle infinna sig. En enda glömde han att bjuda, men denna enda, som blef förbigången, var mäktigare än alla de andra och kunde vända svart till vitt och rosor till törne, bara därför att hon icke kom.

Det är således icke klokt att utesluta féer. De hade blifvit nog så mangrant ihågkomna på operamaskeraden i Paris den tredje februari det nådens år 1894, ty man såg både Skönheten och Gracen, Kvickheten och Smaken — endast Glädjen såg man icke, hvart man än ville vända sig. Man hade glömt henne, helt enkelt glömt henne, den fjärlingsvingade, som dansen lockar och som så gärna lyfter sina evigt unga armar till fiolernas utdragna ton. Hon hämnades, denna förbigångna. Hon skapade ett dussin vrångbilder af sin skugga och förklädde dem och skickade dem på balen. Och ingen kunde säga, hur det gick till, men de blefvo insläppta allesammans: den tomma munterheten, som maskerats som skallra, det fula skrattet, som helt enkelt var en gubbe i lösseruk, och de platta påhitten, som alla kommo utklädda till godungar.

Men om man röade sig eller icke, var operamaskeraden en bländande ögonens fest. Ly-

sande i trikolorens färger eller i blekrödt och guld sno sig smala och som det tyckes oändliga pappersremor — dessa »serpentins», som för ögonblicket äro så på modet, från rad till rad, från loge till loge — snärjande garn, som man måste slita, om man ville tränga sig fram. Öfver detta gungande nät slungas ett myller af konfettis — lätta pappersflingor, som spela i alla färger och fästa sig likt brokiga moucher på en eller annan hals. Striden har rasat ända ifrån midnatt, men ingen känner sig trött. Man slåss i logerna, på scenen och ända ut i gallerierna. Med ett fång af serpentins i famnen böjer sig en ung strålande dam — stjärnan vid en af Paris' teatrar — omaskerad och klädd i sällskapstolett — öfver barriären till sin loge och står där ett ögonblick och betraktar vimlet. Så kastar hon med en snabb, kattlik plötslighet sitt brokiga pappersnystan på några beundrare därnere och glider därefter in i logens bakgrund, fort och lätt som en skugga. Det är för att undgå bomben, som riktas emot henne, men ögonblicket därpå är hon tillbaka, beväpnad med två konfettistrutar, och de fem sex herrar, som underdånigast omge henne, förse henne opphörligt med nya anfallsvapen. Hon visar, hur mjuk och hur spänstig och hur oberäknelig hon är, och man strider med samma häftighet, om också inte med samma grace, i avantscenen midt emot, där ett sällskap af herrar och damer — damerna i dyrbara svarta dominos med spetsmasker, som äro rena mästerverk af arrangement och bilda stora, genomskinliga sländvingar på båda sidor om hufvudet — ömsesidigt öfverhölja hvarandra med en snö af konfetti. Öfver allt stiger lidelsen, man skrattar och jublar vid ett välriktadt slag, och ett halft dussin förtjusande unga engelskor, typer från Daily-News-julillustrationerna och så små, att man kunde taga dem för flickor om tio, elfva år, klappa till och med i händerna, där de böja sig öfver logekarmen i hvita Kate Kreenawaydräkter och med de små elfanletena försmalade af långa, mjuka, blonda lockperuker. Deras barnsliga företeelse väcker sensation, och grupper af parisrhäbituéer stanna och beundra denna späda krans af tusenskönor från baletten eller något litet kringresande cirkussällskap. Och de äro så lustiga och så lika hvarandra med sina små späda armar, sina graciösa händer och sina stora ljusblå, traditionellt uttryckslösa engelska ögon, att man vore frestad att taga dem för en samling dockor, som kunna två eller tre gester, tre eller fyra slags »Oh! Oh!»

Klädd i en skär sidenburnos rör sig Sara Brown, den lilla för sin värld typiska parisiskan med det engelska namnet, fram och tillbaka i salongen. Det är hon, som var drottningen på den excentriska bal, hvilken förorsakade studentoroligheterna i somras och därifrån man vet berättat, att hon uppträdde i en kostym, som egentligen icke kunde ha ens de svagaste anspråk på detta namn.

Man ser icke till många masker. Parisiskan af värld klär sig aldrig i annat än domino, när hon af nyfikenhet besöker en operamaskerad, och de, som utan att äga hennes samhälls ställning och hennes värdighet likväl sträfvat efter att bevara skenet, följa alltid hennes exempel. Det är således icke svårt att klassera dessa incroyables i silkestrikåer och röda sidenfrackar utan armar, dessa bébéer i små spetskjolar och några olyckliga, som förklädt sig till lampskärmar och kväfvats inne i de sidenklädda stålträdskupor, som täcka deras ansikten, medan de på sina vacklande hufvuden bära den enorma inrättning, som utgör en mo-

dern *abat jour*. Evad man kallar karaktärsmasker äro alldeles bannlysta, ty dit får man väl icke räkna några indianer från Batignolles och en advokat i lockperuk, hvilken är betald, för att han skall dansa kadrilj.

Dessa dansöser förtjänade sitt särskilda kapitel, om deras konst icke vore ett så bottenlöst — och ett så fult — koreografiskt vanvett. När man betraktar denna kadrilj, så afskräckande i sin materialistiska platthet, frågar man sig, hvar den franska smaken, hvar det franska behaget, hvar den fina, gamla franska måttfullheten tagit vägen. Om denna dans, hvilken alltid utföres af särskildt dresserade och betalda artister, ändå kunde roa, men den roar icke! Den dansas med utmanande köld och åskådas ännu kallare, men må det sägas till de ungas heder, att det till största delen är de gamla, som flocka sig omkring dessa föreställningar, och som småle, när dansöserna, sjukligt bleka under kindernas smink och med döda blickar — blickar för hvilka ingenting har värde, för hvilka ingenting lyfter sig och strålar — göra ett af dessa språng, där det gäller att uppnå det omöjliga, det osannolika af lagen om jämvikt och där man framför allt uppnår att drifva det fula och det afskräckande till sin spets.

Denna bedröfliga skicklighet är det groteska resultatet af årslångt arbete. Det finns till och med en skola — detta är verkligen ordet — där äldre stjärnor, hvilka den fruktlösa kampen mot åren och formernas alltför omfattande rundning tvungit att öfverge de forna triumfernas fält, utföva det allvarsamma kallet af lärarinnor, ett kall som åtminstone fordrar kroppskrafter. Det gäller nämligen att, som termen lyder, »krossa» armar och ben på denna lofvande elevstat, och detta förfaringssätt är lika plågsamt för den ena parten som påkostande för den andra. En nyttig sysselsättning skulle kosta långt mindre tid, långt mindre ansträngning — att nu icke tala om smärtan — men dessa aspiranter, som fasa för hvarje tanke på arbete, besöka regelbundet, utan att förtröttnas och utan att låta någon pina afskräcka sig, sin skola i kvarter Pigalle. Undervisningen är hvarje dag densamma. Eleven slår sig ned på en stor getfäll, och den värda lärarinnan vrider och vänder på deras armar och ben för att bryta dem i alla leder, under det delinkventen mången gång skriker af kval. Och allt detta för att under några år, medan ungdomens och fågringens illusion ännu varar, kunna förvåna publiken på de offentliga balerna, ty hvad blir väl slutet på deras trista existens... I bästa fall en förtidig död, ty de lefva fort, dessa olyckliga, eller också en mer än sorglig medelålder, delad mellan umbäranden och slö resignation, ty det är icke alla, som kunna haka sig fast vid den tvivelaktiga räddningsplankan att sluta som välbeställda lärarinnor vid skolan i kvarter Pigalle. Men denna besynnerliga värld är föga intressant, och den publik, som dessa danser locka, består nästan ständigt af samma element — gråskäggiga gubbar, som längesedan förlorat förmågan att roa sig, och en del förvånade och — om någonsin med rätta — skandaliserade provinsbor. Så såg man på senaste operamaskeraden en hederlig familj från landsorten, bestående af mater familias och tre döttrar ängsligt gömma sig bakom de parisiska ryggar, som bildade en haie omkring advokatens, indianernas och de alltför tunnklädda bébéernas kadrilj. Familjen ville se och icke se — den var nyfiken och den var chokerad. Mamma, som var landsortsindignation ända upp till hårfästet, kastade emellanåt en sned

blick bakom blommorna i sin spanska mantilj, medan silket i det alltför trånga sidenharnesk, som omslöt hennes mer än yppiga matronegestalt, knastrade på detta betecknande sätt, som endast ett sådant harnesk kan knastra. Systrarna försökte utplåna sig bakom hvarandra — tre långa och smala trådar, som tagit sin blyga min, sin fyrkantiga urringning och sina höga nyckelben med sig från provinsen. De voro uppenbarligen högst besvikna på de mystiskt strålände förväntningar de gjort sig angående en operamaskerad i Paris, och deras tankar delades helt säkert af den unga fru, som lät sina stora, klara, sydfranska ögon glida öfver salongens brokiga virrvarr, medan hon, mycket lugn och mycket oberörd, stödde sig mot mannens arm. Men då denne sydfransman med rasens lätta företagsamhet ville draga henne med sig till den grupp, som bildats omkring kadriiljen, stannade hon plötsligt omedgörlig. »Mais non, Henri,» sade hon, »mais non, det är alltför dumt. Voyons, mon ami, inte lönar det sig att resa från Marseille för att titta på det...» Och med blicken alltjämt fäst på vimlet, som rörde sig omkring henne, sade hon med en oefterhärmlig skiftning af öfverlägsenhet och ironi. »Det kan vara något för parisarne... det är ingenting för oss...» Lång, blond och uttråkad, sällar sig en eller annan engelsman till dansösernas publik och vänder sig bort och lägger all sin blaserade trötthet, allt sitt engelska förakt för det, som är franskt, in i en gäspning, men han går likväl icke sin väg han stannar... till sista man... långt sedan de öfriga nyfikna försvunnit.

De dominoklädda damerna försvinna en efter en, och det blir allt rymligare och allt muntrare i salongen och i gallerierna. Trötta att beundras på afstånd uppe i sin loge i andra raden, ha de små tusenskönorna från baletten vågat sig ned i salongen under det majestätiska beskyddet af sin Barnum, en herre i korrekta, engelska polissonger och korrekt engelsk frack. De äro litet större på närmare håll, litet mera fullvuxna, men med samma öppna tomhet i sina babyögon och samma spädhet öfver sina små Kate Kreeaway-gestalter. Som en procession af väluppdragna dockor vandra de efter Barnum, men Barnum är ändå icke lugn. Han vänder sig ofta om, han räknar dem och vakar öfver, att deras små minnar behålla det rätta uttrycket af docklik omedvetenhet. Det är ett stycke iscensättning, som tar sig bra ut, men en förvägen parisare, som säkert anat, att det lever ett litet öra bakom lockperukens liflösa krusning, böjer sig ned och hvisslar en komplimang till den längsta och mest blåögda af de små balettmiserna. Och Barnum — den store, lugne, engelske Barnum — utvecklar hela vidden af sin cirkusfaderliga myndighet i en verklig explosion af indignerad värdighet: »Monsiuer,» utbrister han. »Monsieur!» svarar parisaren stridslustet, och det är det enda, som kan urskiljas af de bägge herrarnas dialog, som ett ögonblick hotar att urarta till handgripligheter. Larmer växer, de små blåögda vrida de elfrika händerna och halfgråta. De se förtjusande ut... Är detta en reklam, så har den lyckats. Hela snobbvärldens ögon äro i detta kritiska moment fästade på de blonda, unga dockorna, och man frågar hvarandra: »Men hvar är det då de uppträda? På hvilken teater?» Utan att någon människa kan säga, hur det går till, lugna sig de båda upprörda; fransmannen vandrar uppbragt och högröstad med sina kamrater och med en förtörnad blick på denna omgifning, som är så ovärdig den sexfaldiga,

blåögda, britiska dygd han försvarar, bereder sig Barnum på ett majestätiskt återtag genom stora operans salong, som helt säkert icke är någon barnkammare, och dit det är öfverflödigt att föra små misser, då man är så rädd om dem. Men Barnum tänker icke ett ögonblick på att anklaga sig för denna obetänksamhet; han växer, han breder ut sig, han är idel öboren indignation, och medan han ännu en gång räknar sina sex blåögda, mumlar han hörbart: »Ah, dessa fransmän.»

Ah, dessa fransmän... dessa fransmän... Barnum är helt säkert icke den ende, som svept i sina nationella dygder, blundande begär det misstaget att döma dem efter en balnatts glänsande dekadans.

En nyhet af stort intresse för våra husmödrar.

Som en sådan anse vi oss med allt skäl kunna beteckna det fotogenkök, som under namnet *Primus* förts i marknaden af firman *B. A. Hjorth & Co* i Stockholm — en svensk uppfinning, som på enastående kort tid genom sina goda egenskaper väckt uppseende och vunnit marknad öfver, snart sagdt, hela världen. Efter en sådan ovanlig framgång, som bör fåna hvarje fosterländskt sinne, torde det ej dröja, förrän den nya apparaten äfven i svenska hem blir en outhärlig vän, hvilket den väl förtjänar. Det egendomliga och nya för detta lampkök är att fotogenen förbrännes utan veke och att förbränningen blir så fullständig, att den högsta värmeeffekt uppnås, utan att något det ringaste os eller sotbildning förekommer. All den kokning och stekning, som är af behovet i ett hushåll, blir på denna apparat billigare och bekvämare än på hittills begagnade, och äfven för uppvärmning af strykjärn och prässjärn ägnar den sig förträffligt. Genom den sinnrika konstruktionen förgasas fotogenen i själfva brännaren, och det är således egentligen fotogenas och ej fotogen, som gifver lågan, men all fara för explosion är totalt utesluten, emedan ingen gas finnes i behållaren, utan endast olja i flytande form. På 3 à 4 minuter förmår den trefliga apparaten uppkoka en liter vatten, men är likväl ovanligt bränslebesparande, så att endast $\frac{1}{2}$ liter fotogen åtgår i timmen, då köket brinner med full låga.

Vi togo härom dagen tillverkningen i betraktande på den nyanlagda präktiga fabriken, där arbetet genom fulländade maskiner nu uppdrifvits så långt, att 1,000 fullfärdiga apparater kunna levereras i veckan. Öfver 20,000 stycken äro redan spridda i världsmarknaden, men ännu hinner knappast fabrikationen motsvara efterfrågan. Det var oss ett verkligt nöje att i detalj iakttaga den omsorg, som nedlades på varans solida konstruktion och utstyrelse. Den sinnrika idé, som representeras af »Primus», samt det förträffliga sätt, på hvilket den utförts och förts ut, länders också uppfinnaren och fabrikanterna till lika mycken heder som den svenska industrien.

För patience-amatörer.

Helt visst finnas många bland våra läsarrinnor, som på lediga stunder roa sig med att lägga patience. En ärad insändarinna har också föreslagit, att vi till dessas förnöjelse någon gång skulle meddela beskrifning på mindre kända paciencer, hvilka ej finnas upptagna i de gängse patienceböckerna. Brefskrifvarinnan har som en början själf sändt oss ett par dylika beskrifningar, af hvilka den ena i dag följer här nedan. Vi uppmana alla patienceamatörer ur vår läsekrets att följa hennes exempel och insända

tydliga beskrifningar på trefliga, ej förut för allmänt kända paciencer.

* * *

»Damerna sist.»

Spelas med 2 lekar, hvilka väl sammanblandas. Man utlägger 8 kort i en rad; om bland dem förekomma några femmor och sexor, uttagas dessa och läggas i 2 rader ofvanför de 8 korten, femmorna i en rad och sexorna i en. Finnas så bland återstoden några fyror och sjuor uttagas äfven dessa och lägges fyran på femman och sjuan på sexan, men dock så att hjärter måste komma på hjärter och ruter på ruter etc.

Finnes bland de första 8 korten ingen femma eller sexa eller, om någon sådan finnes, ingen fyra eller sju i passande färg, utlägges änyo 8 kort ofvanpå de första. Äfven här uttagas femmor och sexor för att bilda grunden till nya högar, hvilka ökas så att 5-högen tilltager nedåt med 4, 3, 2, ess och kung samt högen uppåt med 7, 8, 9, 10 och knekt, hvarvid de stanna.

Funnos ej passande kort vid andra utläggningen af 8 kort, utlägges änyo 8 och så vidare, tills alla korten äro utlagda. Om exempelvis bland de 8 högarne en passande tia ligger öfverst på tredje högen och, när denna tia borttages, en användbar tvåa framkommer, tages äfven denna och fortgår så, tills inga passande kort ligga öfverst.

När nu båda lekarne äro utlagda på de 8 högarne, tager man första högen till vänster och lägger dessa kort på de andra 7 högarne, allt under det man borttager de passande korten; där-efter högen nr 2 på de andra sex och så vidare, tills en hög återstår. Ligger så en dam öfvest på denna hög, borttages damen allt eftersom hon blir första kortet, men kommer så ett annat kort öfverst, som ej passar till någon af 5- och 6-högarne, då är paciencen förlorad.

Hvarje hvarf kort måste utläggas, innan tagning får ske, så att man ej redan vid första utlagda kortet får taga det då möjligen passande.

Ur notisboken.

Från Rom. Underrättelserna om kronprinsessans af Sverige-Norge befinnande äro fortfarande tyvärr icke synnerligen tillfredsställande. Efter ankomsten till Rom har hon endast ett par gånger kunnat lämna sängen. Hennes svaghetsstillstånd fordrar den sorgfälligaste vård. Till Grekland, ej till Biskra, är det kronprinsessans afsikt att begifva sig från Rom. Genom en algerisk tidning hade spridts det ryktet, att hon skulle vid oasen Biskra tillbringa en del af vintern. Detta rykte är emellertid fullkomligt ogrundadt, och om icke någon ändring till följd af läkarnes råd äger rum, kommer kronprinsessan att tillbringa vintermånaderna i den grekiska arkipelagen.

Godt behag i Norden tyckes ärkehärtiginnan af Österrike, änkekronprinsessan Stéphanie, hafva funnit. Hon kommer nämligen att i juli månad såsom vårt kronprinspars gäst åter besöka vårt land. Som bekant anlände hon till vår hufvudstad dagarne före midsommar förlidet år och gjorde där-efter vidsträckt utflykt inom såväl Sverige som Norge under ett par månaders tid.

Kvinnliga ascultaper. Bland de medicine studerande vid Karolinska institutet denna termin märkas följande unga damer: Elin Beckman, Maria Folkeson, Thora Granström, Hertha Johansson, Signe af Klintberg, Anna Lovén, Mathilda Lundberg, Sigröd Molander, Ada Nilsson och Ellen Sandelin.

Den bekanta skolföreståndarinnan i Göteborg fröken *Eva Rohde* har vid The Sloyd Associations of Great Britain årsmöte den 11 d:s blifvit invald i sällskapets styrelse.

Laktoserinkakaon från Th. Winborg & Co:s välkända fabrik hafva vi flere gånger haft anledning framhålla för våra ärade husmödrar på grund af dess utmärkta egenskaper. Att den är angenäm och välsmakande, veta alla, som använt densamma. Men den är också särdeles lättsmält, enligt nyligen af kemisterna A. Th. Höglund och Klas Sondén anställda försök, för hvilka redogöras i läkaretidskriften *Hygieas* decemberhäfte. Jämförelser hafva nämligen

härvid gjorts mellan laktoserinkakao och van Houtens kakao, och hafva dessa gifvit vid handen, att den förra innehåller mera kvävefria beståndsdelar (52 proc. mot 35), mindre fett (15 proc. mot 29) samt ungefär lika mängd kvävehaltiga beståndsdelar (omkring 20 proc.).

Teater och musik.

K. Dramatiska teatern. Längre förebådadt och motsett med stort intresse gick i tisdags afton det indiske dramat »Vasantasena» för första gången öfver denna teaters scen. »Lervagnen», såsom originalet egentligen heter, utgör ett af de allra äldsta prof som världslitteraturen känner af dramatisk diktning och uppgifves vara författadt af den indiske konung Sudraka omkring 100 år före Kristi födelse. I den form hvori skådespelet nu framföres, har det visserligen undergått åtskillig scenisk modernisering, men denna har inskränkt till det minsta möjliga och lär i det hela vara rätt oväsentlig. Den säkra karaktärsteckningen, den handlingens lifliga och konsekventa utveckling och den djupa fond af ursprunglig poesi, som möta oss ur detta förstlingsalster af dramatiskt författarskap, stå alltså odeladt kvar för det sammas egen räkning — ett beundransvärdt och intressant vittnesbörd, hur föga seklers gång rubbat i sättet att känna och tänka inom de allmäntmänskliga, de centrala lidelsernas område.

Vasantasena — den sköna, men lågättade badjären, hvilken luttras, höjes och till sist segrar genom makten af sin rena kärlek till den ädle brahmanen Karudatta — hade i fröken *Seanström* fått en representant, som, om icke i alla, dock i flere hänseenden lyckligt skildes vid sin uppgift. Af den yttre färgingen gaf hon ju lätt en tillfredsställande bild, och för den skärhet och hjärtats renhet, som omstråla den unga kvinnan äfven midt under hennes förnedring, fann hon intagande uttryck. I de starkare passionerade scenerna räckte hon ej alltid till, men hade ock där flere goda moment. Med hänsyn till de unga och för så pass fordrande uppgifter opröfvade krafterna förtjänar hennes framställning obetingadt erkännande. Hr *Palmer* Karudatta förde med sig denne skådespelares kända både fel och förtjänster: värme och innerlighet, men brist på friskhet och kraft. Af Samsthanaka — den fege vällustingen, hvilkens låga lidelser uppländas af Vasantasenas skönhet, och hvilken därför traktar efter rivalens ofärd — hade hr *Hillberg* utmejslat en genialisk karaktärsfigur, rik på briljanta detaljer och dock sammangjutet hel — en af den utmärkte skådespelarens ypperligaste skapelser. Flere vore ännu att närmare omnämna: fru *Rundbergs* friska Mandanika, Vasantasenas väninna, hr *Perzonnes* förträffliga Maitreja, Karudattas vän och en maskulin pendant till den förra, hr *Bæckströms* humoristiske badare-tiggarmunk, hr *Skånbergs* manlige Ariaka, men både utrymnet och den sena tiden, med pressläggningen förestående, hindra oss härifrån. Framhållas måste emellertid hurusom intycket af det intressanta stycket verkningfullt förhöjes af en synnerligen praktfull iscensättning. De alltigenom nya dekorationerna äro en heder för hr *Grabow*; särdeles slog tredje aktnes tropiskt yppiga trädgårdsdekoration högeligen an. Och kostymerna stå ej efter i gedigen prakt.

Aftonen blef till en afgjord och välförtjänt succés, och det ur så många synpunkter beaktansvärda skådespelet bör helt visst vara tillförsäkradt en varaktig framgång.

Fru Dina Edlings konsert hade i lördags till sista plats fyllt Musikaliska akademins stora sal med en publik, som på det lifligaste sätt och med det mest entusiastiska bifall lade i dagen sina känslor för den framstående och allmänt aktade konsertgifvarinnan. Fru E. utförde flere nummer med sedan gammalt känd och erkänd förmåga. Värdefullt bidräde lämnades framför allt af professor *Neruda* samt därjämte af hr *Book*, fröken *Ek*, fru *Seedbon*, fröknarna *E. Claesson* och *A. Larson* samt en musikalkåre. Konserten — den första som fru Edling gifvit för egen räkning härstädes — var i sin helhet mycket lyckad.

Fröken Tora Hwass' konsert, hvilken uppskjutits sedan i höstas, ägde rum sistl. tisdag i Musikaliska akademins stora sal inför en ganska talrik publik. Programmet var väl valdt, ehuru något för långt, och konsertgifvarinnan visade sig vara i besittning af en mycket aktningvärd

teknik och god smak i tolkningen af såväl Beet-hoven (sonate, op. 26) som Schumann (Wienerkarnevalen) och Chopin. Föredraget — i öfrigt som sagdt förträffligt — föreföll dock stundom något kallt. Fröken Hwass har emellertid gått betydligt framåt och nu träd i främsta ledet af våra inhemska pianister. — Fru Edling sjöng med lif och värme ett par visor af Åkerberg och Grieg, och prof. *Neruda* föredrog på sitt oöfverträffliga sätt sitt konsertstycke i d-moll samt ett par extranummer.

En österrikisk violinvirtuos, hr Marcello Rossi, kommer inom kort att gifva konsert härstädes.

Aja.

Berättelse af *Georg Nordensvan*.

(Forts.)

Det var naturens uppvaknande, han målat. Solen var ännu ej uppe, men det började glimma och lysa på den glasklara himlen, som bredde sig utan ett moln, men där en och annan blek stjärna glömt sig kvar. Sjön en spegel för träd och vass och för himlens hela färgspel, allting klart och rent, friskhet, tystnad och stillhet öfver hela naturen. Det är solen hon väntar på, solens rosiga glöd öfver himmel och sjö . . .

Och han, som lagt upp denna praktfulla stämning så stort och djärft och så känt, han afundades Aja Bergström hennes gapmåleri! Och han gick och grämde sig öfver att han ingenting kunde.

Jag måste lofva att inte säga ett ord åt henne om taflan. Det blef i stället hon, som talade om den för mig, fast hon ej sett den. Hon talade mycket om honom under dessa veckor, han intog redan nu en stor plats i hennes tankar.

Nu regnade det, nu hade han taflan inne i rum. Naturligtvis kunde han inte låta bli att måla på den. Han skulle naturligtvis se, att den tog sig annorlunda ut nu mot när han hade den ute. Hans Emma skulle inte ha förstånd att låsa undan penslarna och färgen för honom eller locka honom att vara sällskapsapa så länge det regnade. I stället för att rita mönster åt henne eller måla af barnet eller spela vira med oss som en förständig människa, så skulle han börja experimentera med taflan, skulle stämma om färgen, beräknad efter rundmager, skulle komponera in verkningfulla motsättningar för att få färgskalan vackert avvägd — och så en vacker dag skulle han komma under fund med att han var på väg att måla ett chic-landskap och att hans tafla var hvarken det ena eller det andra. »Det är för sorgligt! Ni skall få se att jag får rätt — jag börjar känna honom nu. Han målar alldeles för bra, det är hans svaghet. Han kan inte måla enkelt.»

Regnandet ville ej taga slut, och så kom den dag, då Aja måste resa sin väg.

»Nu har jag varit där» — det var samma dag, då hon skulle fara. Hon kom och bultade på min dörr. Hon kunde inte hålla sig stilla och hon måste tala för att få luft. »Jag fick se på taflan, jag gaf mig inte förr än jag fick komma in.

Ja, jag hade ganska rätt. Han hade målat på den så att det friska, det omedelbara i stämningen, det som jag kan tänka mig ha funnits där, är borta, absolut borta. Just det han måste ha velat ha fram i den stämningen — jag förstår det så väl, jag har flere gånger gått och tittat på just detsamma — och det som han säkert hade till utgångspunkt och hade

klart för sig, när han började med den, just det saknar man nu.

Och det *vet* han mycket väl, det såg jag på honom. Han var så nervös, som om han ville bitas. »Säg ifrån att det är dåligt, ni är väl åtminstone inte rädd för att tala sanning,» sa han. Han såg ut som om han ville slå mig — och jag visste ett ögonblick inte hvad jag skulle ta mig till. Men nu skall ni få höra! Det föll mig in att reta honom för att på så sätt väcka hans själfkänsla, hans konstnärstolthet. Jag sade i den mest kalla ton, jag kunde komma ut med, att det här var alls inte hvad jag väntat af honom. Jag sade, hvad jag skulle låta honom göra om han vore min elev. Det var oförskämdt, jag vet väl det, men sådant läder skall sådan smörja ha. Slutklämmen blef: Tag en knif och skrapa bort alltihop det här och gör det se'n färdigt i ett drag! Jag var så fräck mot honom, så jag skämdes, men jag var arg — få se om det kan leda till något resultat.»

Aja reste och regntiden upphörde. Asp förblef osynlig.

En dag gick jag på visit till mjölnargården och träffade hans fru ensam. Edvard var ute och gick, »han har ingen ro nu för tiden, han är ständigt borta. Han har börjat på med taflan igen, men ingen får se den. Och han har inte en tanke på något annat än den. Han ger sig knappast ro att sofva några timmar, han stiger upp gång på gång under natten för att se efter om det mulnar.»

Det var en ytterst korrekt undergifvenhet i hennes ton. Man kunde inte misstaga sig på, att hon var en förbisedd hustru, som likväl bar sitt öde med undergifven värdighet.

På hemvägen mötte jag honom. Han var tankspridd och nervös. Taflan? Ja, han hade suddat ut alltihop och lagt upp det på nytt. Allt beror nu på om det fortfarande blir klara morgnar — barometern står lyckligtvis högt — i annat fall är hela sommaren förspild . . .

Jag blef en tid bortåt nästan lika intresserad af väderleken jag som han. Han måste taga vara på hvarenda dag, om han skulle få taflan färdig. Den tid var redan inne, då björkarna började visa en och annan gul bladruska och då färgerna om morgnar och kvällar visade ansatser till att bli hårda och skarpa. Högsommaren började öfvergå i eftersommar.

När jag nästa gång träffade Edvard, var han så lugn, som jag inte sett honom sedan hans första vecka här ute. Han talade om sitt beslut att lämna taflan sådan den var, att inte vidare ändra någonting och inte tillägga ett enda penseldrag.

Aja hade vid sin afresa testamenterat mig en halftömd chartreusflaska, och i ett glas af den gyllene drycken tömde vi en skål för resultatet af hans sommar. Att skålen äfven gällde henne, antar jag han förstod.

* * *

Sedan jag flyttat in till staden, såg jag sällan till mina sommarbekanta. Men en middag mötte jag Aja på gatan.

Jag kunde tala om för henne en nyhet — jag ämnade resa till Paris och stanna där öfver vintern.

»Nej, så roligt! Om jag får sälja bra, så kan det hända jag kommer dit på en titt nästa vår. Då ska vi ha liffad.»

Också hon hade nytt att berätta. Hon började med att fråga, om jag sett Asps tafla, morgonstämningen.

Det hade jag inte gjort.

»Jo, kan ni tänka er, den är bra, den är riktigt bra. Jag har inte blifvit så förvånad

många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prisurant!

SPISBRÖD.

C. W. SCHUMACHER
Kgl. Hofleverantör — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

Försök!

fullt jämföriga med de engelska, fås hos de flesta specerhandlare i huvudstaden.

CAKES

på jag vet inte när. För det första öfver att taflan är färdig och för det andra öfver att det är en sådan kläm och fart i den. Jag blef så glad, så jag kunde ha tagit honom i famn.»

Jag fick från mer än ett håll bekräftelse på denna nyhet. Edvard Asp hade gjort ett bra arbete.

Taflan utgjorde intet program för den ena eller den andra riktningen, den öfverraskade ej genom några nyheter i behandlingen, men den var solid och ärlig, var sann och nobel och fin som hans egen personlighet. Icke ens de, som funno dess teknik väl elegant och utmanande, afundades honom hans framgång.

Taflan köptes för nationalmuseet vid statens köptinköp, och kort därefter stod det att läsa i tidningarna, att den framstående landskapsmålaren Edvard Asp, som så rikt mått fyllt de löften han förut gifvit, afrest till Paris för att därstädes fullkomna sig i sin konst.

Sommaren hade sålunda ej varit förspild. (Forts.)

Redaktionens brefväxling.

En sängerska ber oss om porträtt af den ryktbara parisiska sånglärarinnan *Mathilde Marchesi*, hvilkens namn ej minst i Sverige har en sådan klang, då en mångfald af våra förnämsta sångartister åtnjutit hennes undervisning.

Madame Marchesi, som är tyska till börd, har själf varit mezzosopransängerska, men lämnade scenen tidigt och slog sig som lärarinna först ned i Köln, sedan i Wien samt slutligen i Paris. Hennes vackra hus vid Rue Jouffroy är välbekant i alla artistiska kretsar, och hennes salon besökes af de förnämsta celebriteter.

Madame Marchesi gifver mycket få privata lektioner. Nästan all hennes undervisning sker i klasser, varierande från *cours preparatoire* och *cours de concert* till instuderandet af stora operor, både franska och italienska. Amatörer undervisar hon icke.

Mathilde Marchesi
Paris, 1893

Om man frågar, hvilket system hon följer och som förskaffat henne så många lysande framgångar, kan denna fråga icke besvaras i ord, det kan endast praktiskt åskådliggöras. Kanske hennes

specialitet ligger i den flöjtlika produktion hon utvecklar i det öfre registret af en sopranröst och i ett briljant och snabbt utförande af skalor och drillar.

Det första som frapperar en nykomling i madame Marchesi's konservatorium är mångfalden af nationaliteter, som här äro representerade. Programmet vid en af hennes senaste *auditions d'élèves* innehåller efter namnen på sångerskorna en uppgift på deras födelsestäder. Bland dessa förekomma Stockholm, St. Petersburg, San Francisco, Amsterdam, London, Berlin, Florens och Newyork. Franska är naturligtvis hufvudspråket bland eleverna och stor omsorg nedlägges på främlingarnas accent.

Madame har ett starkt utprägladt humoristiskt sinne och utmärkt mimisk förmåga, som på ett uppfriskande sätt afbryta enformigheten i det allvarliga arbetet. En elev, som är alltför pedantisk för att tycka om dessa små afbrott, isynnerhet om de ske på hennes egen bekostnad, såsom ibland är fallet, är att beklaga. Madame Marchesi har inte tid att studera hvarje elevs individuella känslor. Hon kan stundom säga saker, som kanske låta stötande och hårda, isynnerhet för nykomna, och det fordras en tid för att bli van vid hennes sätt, men hon hyser för sina elever ett varmt, nästan moderligt intresse, som utvecklas mera, ju längre de stanna under hennes inflytande, och förr eller senare komma alla i det bästa förhållande till sin utmärkta lärarinna.

Innehållsförteckning.

Charlotte Ekman, född Böttiger; af L. S. (Med porträtt). — Några ord om kvinnor och kvinnoarbete; af *Mathilde Langlet*. III. — En korsdragerska och hennes existensminimum; anteckningar meddelade genom *Esselde*. — Från operamaskeraden i Paris; teckning för Idun af *Jane Germandi-Claine*. — En nyhet af stort intresse för våra husmodrar. — För patienceamatörer. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Aja; berättelse af *Georg Nordensvan*. (Forts.) — Redaktionens brefväxling (Med porträtt af *Mathilde Marchesi*). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linge*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Mot denna världens mörker djärf jag kämpar,
Och min mission har män'skan ock förstätt,
Fast mången varsam hand min ifver dämpar.
Ty jag för rakt på sak nog stundom gått.
Men i mitt nit för mänsklighetens fromma
Som lönen för min möda fordrar jag,
Att ej mitt hus må höra till de tomma,
Att det med näringsmedel fylls hvar dag.
Men efter skepet många äro kvicka
Att rätta sig, tyvärr, och fördenskull
Det påstås ofta, att jag plägar »dricka»,
Att jag hvarenda dag nog varit »full». Och än för oklarhet man plär mig skylla,
Än att en skruf uppå mig lossnnt har.
Än åter som en sol man vill mig hylla.
Och mången krets som medelpunkt mig tar.
Jag sätter mig dock öfver alla nycker.
Och än så länge har jag glans och makt.
Till dess en annan spiran från mig rycker,
Jag stolt mig kallar ljusets riddarvakt.

Nu mina strålar i en knippa samla
Och tag i deras sken se'n reda på:
Ett livsvillkor för unga som för gamla.
En stödjepunkt, på hvilken alla stå.
Hvad i sig själf hon kallas, moder jorden.
Och hvad omkring sig ofta nog hon får.

Samt hvad hon har i södern som i Norden.

Och en, som gifver henne skarpa sår.
Ett namn på ett af hennes pärlband många.

Och uppå en af hennes hattar namn.
Den inre kraft, hvarmed hon oss kan fånga.

En liten skyddsling uti hennes famn.
En ögrupp, sköljd af västerhavets vågor.

En större och en mindre egovidd.
En kropp som blifvit dömd att dö i lågor.

En skrift i hela kristna världen spridd,
Ett söderns barn, besjunget och beprisadt.

Samt ett som fostrats uti nordens sköt,
Hvarvid det blifvit mer än många prisadt.

Ett näringsmedel — bjuds ibland som gröt.

Hvem man hängfärdig skulle vilja kalla.
Hvad rosen är som sättes i bukett.
Vid hvilken det är ärofullt att falla.

Ett vapen som kan gifva skarpa blett.
Ett lif som öfver hufvud tagit vatten.
Hvad genom öfverläggning tillkomst fått.

Hvem alltid skiljer dagen ifrån natten.
Hvem alltid uppåt väggarna har gått.
Hvem som med rätt kan *kammarherre* heta.

En port till hydda, byggd af jordens stoft.

Men namn på portens hvalf du ock bör veta.

Ett väsen födt af kvällens blomsterdoft,
En sak som ofta tages för en annan.
Och hvad vårt öra endast fatta kan.

En nordens son — på gängen och på pannan

Af en hvar lätt ju igenkänns kan.
Till hvad man allid måste blicken lyfta.

En klassisk klädnad, rätt dekorativ.
Och någonting, på hvilket man skall »syfta».

Och så till sist gudinna, produktiv.
F. M. C.

Charad.

En gammal kung, så är det sagdt,
Af våda blef om lifvet bragt
Uti mitt första, men jag kan
Ej uppge säker sagesman.

Förbi mitt andra ofta nog,
I öde trakt, din väg väl drog,
Dock, hvarje landtman säga vill
Att det ej mycket duger till.

När kossan i mitt tredje står,
Af mjölk får matmor ej en tår.
Den prydnad tuppen nobelt bär
Mitt fjärde, ja, mitt hela är.

S. L.

Triangelaritmogryf.

3	5	1	4	2
5	7	4	6	
1	4	7		
4	6			
2				

1) Belöning för hjältar och konstnärer, 2) europeisk hufvudstad, 3) husdjur, 4) buske, 5) konsonant.

Stafvelsegåta.

Begynnelsebokstäfverna, lästa uppifrån, bilda namnet på en utländsk skald, och slutbokstäfverna, lästa nedifrån, ett af hans mest kända poem. Orden, ehuru i annan ordning än den här angifna, äro: en frukt, en naturföreteelse, en af skald besjungen kvinna, en dansk vetenskapsman, en härfafdelning, en benämning som mest tillägges högt uppsatta, ett mytologiskt namn, ett slut, ett skämt, ett mytologiskt väsen.

Stafvelserna äro: an, k, ae, n, na,

la, og, li, r, lo, gem, ep, fu, io, ur, wor, äl, ke, ri, or, v, o, il, a, sa, leg, ri, e. b-g.

Aritmorem.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 = representant för en egendomlig smakriktning.

3, 4, 5 = Husdjur.
5, 7, 9, 10 » Fås af hvalfisken.
7, 8, 9 » Torkställe.
1, 8 » Ett pronomen.
4, 10 » Ett träd.
3, 9, 7, 10 » Användes till fiske.
1, 2, 3, 9 » Ett berömdt fartyg.
4, 7, 10, 6 » Ett ficknamn.
3, 7, 2, 10 » Del af ett träd.
1, 6, 7, 3 » Ett rofdjur.

Erna.

Lösningar.

Logogryfen: Skrifbord, kif, ris, bro, ro, Doris, rik, ord, fri, sik, os, bo, bris, bord, is, skidor, bof, bi.

Aritmogryfen: Arvid Afzelius — Neckens polska, Alhambra, Ragnarök, Vesterås, I karriol, Dom Pedro, Aeskulap, Fiskfärs, Zarevan, Eleonore, Lundmark, Iaschmac, Utro-pare, Sandhamn.

Rimgåtan:

Ila du skimrande bölja,
Sjungande gläd mot din hamn,
Om ock du alltid får bölja
Pårlan du bär i din famn.

Förvandlingsgåtor:

1) Turban, Urban.
2) Rubel, Ruben.
3) Apel, Abel.
4) Te, Fe.

Ifyllningsgåtan: Carl Snoilsky — Genom galbet. 1) Carlsborg, 2) aritagare, 3) rosensten, 4) Laholmsbo, 5) Stockholm, 6) vödvändig, 7) oljekruka, 8) istersill, 9) lockfågel, 10) sniderier, 11) kammakare, 12) ylle-tvätt.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.